

Atiduokite širdį VIEŠPAČIUI ir tik Jam vienam tarnaukite (1 Sam 7,3)

2019 m. kovas Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 3 (198)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

Dievas išlaisvina mus iš vergovės

Kun. Franko van Daleno

pamokslas, pasakytas Kauno
reformatų bažnyčioje kovo 3 d.

Vidurnaktį VIEŠPATS užmušė visus Egipto krašto pirmagimius – nuo soste sėdinčio faraono pirmagimio ligi kalėjime esančio kalinio pirmagimio – ir visus gyvulių pirmagimius.

Naktį atsikėlė faraonas – jis ir jo pareigūnai, ir visi egiptiečiai. Egipte buvo girdėti didelis klyksmas, nes nebuvo namų, kuriuose nebūtų buvę numirėlių.

Naktį jis pasišaukė Mozę ir Aaroną ir tarė: „Tučtuojau palikite mano žemes – judu ir izraelitai su jumis! Eikite ir garbinkite VIEŠPATĮ, kaip sakėte.

Varykitės ir savo kaimenes, ir savo bandas, kaip reikalavote. Nešdinkitės! Ir palaiminkite mane!“

Egiptiečiai skatino žmones kuo greičiau išeiti iš krašto, sakydami: „Mes visi išmirsime!“

Taigi žmonės nešėsi ant pečių dar neraugintą tešlą, minkymo dubenis, įvyniotus apsiaustuose.

Izraelitai buvo padarę, kaip Mozė jiems buvo liepęs; jie buvo paprašę iš egiptiečių sidabrinių ir auksinių brangenbių bei drabužių.

O VIEŠPATS buvo padaręs, kad žmonės rastų tiek malonės egiptiečių akyse, kad šie duotų jiems, ko tik jie prašė. Taip izraelitai apiplėšė egiptiečius.

Izraelitai iš Ramzio leidosi kelionėn Sukoto link, maždaug šeši šimtai tūkstančių vyrų pėsčiomis, neskaičiuojant vaikų.

Be to, kartu su jais pakilo eiti padrika minia ir labai daug galvijų – kaimenių ir bandų.

nukelta į 2 p. ►

KOVO 11-ąją,
prieš 29 metus,
po pusės šimtmečio priespaudos,
LIETUVA
vėl paskelbė pasauliui esanti
NEPRIKLAUSOMA!

Dievas išlaisvina mus iš vergovės (tęsinys)

Jie kepėsi neraugintus papločius iš teslos, kurią nešėsi iš Egipto. Ji buvo nerauginta, nes jie buvo varomi iš Egipto ir negalėjo delsti. Maistu kelionei jie nebuvo apsirūpinę. Izraelitai Egipte buvo išbuvę keturis šimtus trisdešimt metų.

Keturi šimtai trisdešimtųjų metų gale tą pačią dieną visos VIEŠPATIES gretos išėjo iš Egipto žemės. Tai buvo VIEŠPATIES budėjimo naktis, kai jis išvedė juos iš Egipto žemės. /Išėjimo 12,29-41/.

Ivadas:

Išivaizduokite: keliauja beveik du su puse milijono žmonių. Vyrų, moterų, vaikai, kartu ir jų galvijai bei avys. Visi einantys – palikę viską, kas jiems buvo pažįstama. Visi traukia į šalį, kurios niekada nėra matę. Prieš tai, naktį, jie valgė paprastą maistą – neraugintą duoną ir ėriuko mėsą, kur daug proteinų ir angliavandenių, suteikiančių energijos – jos prireiks jiems keliaujant iš Egipto. Jie pradėjo kelionę anksti ryte ir ėjo visą dieną. Niekas jų nestabdė. Egiptiečiai buvo per daug pasinėję į savo pačių sielvartą. Šalyje tvyrojo mirties tvaikas. Milijonas vaikų mirė. Dar daugiau – galvijų ir avių. *Paleiskite juos!* – šaukė egiptiečiai. *Jie atnešė mums prakeiksmą nuo/ iš savo Dievo ant mūsų žemės! Tegu eina! Oi, mes visi greitai mirsime!*

Ar toks Išėjimas iš tikrųjų buvo? Ar jūs galite išivaizduoti du milijonus žmonių, paliekančių Egiptą ir keliaujančių ilgomis virtinėmis link Raudonosios jūros ir dykumos? Kai kurie žmonės sako, kad tai tiesiog neįmanoma. Bet aš manau, kad tai iš tikrųjų įvyko. Emily ir aš buvome

misionieriai Pakistane. Tai šalis įkurta 1947 metais, kai regionas buvo padalintas į induizmo daugumos Indiją ir musulmonų Pakistaną. Per 14 milijonų žmonių kirto šių dviejų šalių sienas. Mes pažįstame misionierius, kurie patys išgyveno šį įvykį.

Ne taip seniai, kai 1979 metais rusai įsiveržė į Afganistaną, daugiau nei milijonas žmonių persikėlė į Pakistaną beveik per naktį. Mes matėme, kaip daugybė tų žmonių šiliejo į Pakistaną: stovyklose ar miestuose. Taip pat neseniai 13,5 milijonų žmonių privalėjo dėl karo išvykti iš Sirijos, 5 milijonai iš jų paliko šalį per praėjusius dvejus metus. Tam tikromis aplinkybėmis, didelis žmonių judėjimas iš vienos vietos į kitą, nėra neįprastas. Tai nutiko praeityje, ir tai atsitiks ateityje.

Kai kurie gali galvoti, kad toks žmonių skaičius (600 tūkst. vyrų) yra perdėtas. Bet, kai Mozė skaičiavo, kiek vyrų (nuo 20 iki 60 metų) Izraelyje gali kautis, jis suskaičiavo 603550 karių (*Skaičių 1,45-46*). Mozės vardu parašytos knygos vaizduoja tikrą istoriją. Taip pat, kai Jėzus kalbėjo apie Mozę ir jo raštus, įskaitant *Išėjimo knygą* (*Jono 7,19*), jis taip pat

naudojo jas kaip tikslus istorinius faktus. Aš manau, kad yra protinga šiuo klausimu pasekti Jėzumi.

Bet jeigu *Išėjimo knyga* yra tikra istorija, kokią vertę ji turi mums šiandien? Kodėl mums yra svarbu žinoti apie izraelitų išėjimą iš Egipto? Ko ji mus moko šiandien? Ar tai tik apie pabėgėlius, palikusius žiaurią šalį, kad galėtų gyventi geriau? Jeigu taip, tai, turbūt, daug ko išmoktume iš dabartinių pabėgėlių patirties. Panašu, kad Dievas turi turėti svarbią priežastį, kodėl jis įtraukė šį istorinį įvykį į Bibliją.

Taigi, yra svarbi priežastis <...>. Ši istorija apie Išėjimą yra ne tik apie istorinį įvykį. Ji mums pasakoja ne tik apie tai, kas įvyko istorijoje, bet pasakoja kai ką žymiai svarbesnio. Dievas naudoja šią išėjimo iš Egipto į Izraelį istoriją, kad pasakytų, kaip Jis išgelbės mus nuo nuodėmės ir suteikia mums asmeninio išgelbėjimo viltį. Istorija apie izraelitus, tapusius Egipte vergais, mums pasakoja, kad mes visi taip pat esame vergai. **Jėzus jiems tarė: Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kiekvienas, kas daro nuodėmę, yra nuodėmės vergas** /Jono 8,34/. Mūsų nuodėminga prigimtis mus valdo. Ir mes turime nuo to išsilaisvinti.

Juk žinote, kaip būna. Kiekvienas iš mūsų kovoja su kokia nors mus užvaldžiusia nuodėme. Mano vardas Frankas ir aš esu cukraus holikas. Jau daugelį metų stengiuosi pažaboti tą savo aistrą. Kartais manau, kad aš jau sėkmingai valdau šį neapsakomą cukraus ir saldaus maisto norą. Bet kai manau, kad aš jau tai kontroliuoju, atsiranda pagunda – gražiai dekoruotas, viliojančiai papuoštas karamelinis pyragas, kuris tiesiog prašosi būti suvalgytas. Ypač prieš mano žmonai ateinant ir pasakant, kaip kvaila sau meluoti, kad tai man yra gerai.

Mes visi kovojame su nuodėmėmis, kurios turi galios mus valdyti. Apaštalas Paulius rašė: **Mat gero trokšti sugebu, o padaryti – ne. Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu** /Rom 7,18-19/. Šis negalėjimas ir sunkumas yra tai, ką Jėzus vadina nuodėmės vergija. Mes turime iš to išsilaisvinti.

Kaip šią laisvę pasiekti? Išėjimo istorija yra gražus to pavaizdavimas. Ji parodo, kaip Dievas išgelbėja ir

Mozė išveda žydus iš Egipto

atkuria Savo tautą ir nukreipia ją į tikros laisvės kelią. Po šio įvykio, Jis visada save apibūdina: **Aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas, kuris išvedžiau tave iš Egipto žemės, iš vergijos namų.** /Išėjimo 20,2).

Kaip Jis tai padarė?

Dievo teismas Egiptui

Išėjimo knyga prasideda baisiu nuosprendžiu. Dievas pasiuntė devynias teismo rykštes, kuriomis perspėjo egiptiečius, ką Dievas ruošiasi daryti. Jis neslėpė savo ketinimų. Jis perspėjo, kad jeigu jie nepaais Jo žmonių, tai kentės nesibaigiantį skausmą. Ir tada prasidėjo didžiausio skausmo naktis, kai mirė pirmagimiai – ir žmonių, ir gyvulių, kiekvienuose egiptiečių namuose.

Daugelyje to meto visuomenių, ir netgi šių dienų, pirmagimis sūnus buvo ypatingas ir labiau gerbiamas šeimoje. Jis buvo šeimos vardo ir teisių įpėdinis. Kai jo tėvas mirdavo, jis buvo atsakingas ir turėjo rūpintis savo mama, netekėjusiomis seserimis ir visais kitais vaikais, kurie negalėjo patys savęs išlaikyti. <...>.

Taigi, jūs galite įsivaizduoti, kad šio gerbiamo sūnaus mirtis buvo ne-

pakeliama egiptiečiams. Mes tiksliai nežinome, kaip jie mirė. Manoma, kad viena iš ankstesnių Dievo teismo rykščių užteršė maistą, ir pirmagimiai, kuriems dažniausiai duodamas skaniausias ir įvairiausias maistas, galėjo mirti nuo šio apsinuodijimo. Tai galėjo lengvai nutikti. Karačio griuvėsiuose, kur mes dirbome 10 metų, nebuvo neįprasta išgirsti, kad vaikas ryte užvalgė užkrėsto maisto, vėmė, dehidratavo ir popiet mirė. Beveik kiekviena mūsų krikščioniškos bendruomenės šeima dėl šitokio apsinuodijimo buvo praradusi nors vieną savo sūnų. Taigi, aš nenustebčiau, kad jie mirė tokiu būdu.

Bet vienas dalykas yra aiškus dėl šių mirčių: visi – ir egiptiečiai ir izraelitai – matė teisiančią Dievo ranką. Izraelitai, kurie mažiausiai 80 metų kentė vergiją, matė tai kaip pelnytą bausmę. Vis dėlto, pirmaisiais jų vergovės metais, prieš egiptiečiams išvystant ekonomiką, paremtą vergų darbu, jie bandė nužudyti visus izraelitų berniukus. Mozė vos išsigelbėjo. Taigi, šie egiptiečiai nebuvo nekalti. Jie palaikė Faraono priespaudą izraelitams, padėjo jam.

Bet dabar jie buvo nugalėti.

Dabar jie buvo pasiruošę leisti izraelitams išeiti. Jie netgi *sumokėjo* izraelitams, kad jie išvyktų. Išėjimo knygoje mes skaitome, kad, prieš Dievui pasiunčiant paskutinę rykštę, VIEŠPATS tarė Mozei: **Nurodyk žmonėms, kad pasiprašytų kiekvienas vyras iš savo kaimyno ir kiekviena moteris iš savo kaimynės sidabrinių ir auksinių daiktų** / Išėjimo 11,2-3/. Taigi, izraelitai taip ir padarė. Jie nuėjo pas savo egiptiečius kaimynus ir pasakė: *Um, ar aš galėčiau pasiskolinti aukso, sidabro ir gerų drabužių? Aš turiu eiti į dykumą garbinti Dievo. Ir kadangi aš visiškai neturiu pinigų ar ypatingų drabužių* – kas nėra keista, nes aš esu vergas – *aš galvoju, gal jūs galėtumėte man duoti savo? Aš turiu atrodyti gerai šlovinimo metu, ir dar aš turiu paaukoti šiek tiek pinigų.* Ką?!

Įsivaizduokite, jeigu kažkas taip su Jumis pasielgtų: ateitų ir pasakytų – man reikia tavo pinigų ir tavo geriausių drabužių, kad galėčiau sekmadienį nueiti į bažnyčią ir šlovinti Dievą. Prašau, gal galėtumėte man jų duoti? Ačiū. Aš ateisiu ryt rytę jų pasiimti. Ar jūs nebūtumėte nors truputį nustebe? Ne, aš taip nematau.

Aš nemanau, kad jūs būtumėte *tik truputį nustebę*. Aš manau, kad jūs būtumėte *šokiruoti*. Jūs galvotumėte, kad jie išsikraustė iš proto, absoliuti nesąmonė. Kas iš viso taip galėtų padaryti: prašyti jūsų pinigų? Aš žinau, kad aš iš karto atsisakyčiau.

Bet mūsų Dievas mėgsta teisingumą. 80 metų egiptiečiai naudojo nemokamą izraelitų darbo jėgą. Dabar jie turi už tai susimokėti. Ir kai egiptiečiai pamatė, kokios būtų jų atsisakymo pasekmės, jie džiugiai atidavė savo turtą. Jie džiugiai paleido izraelitus. *Paleiskite juos! Jie tapo mums prakeiksmu.*

Dievas išgelbėja Izraelį

Tas Egiptiečių prakeikimas tapo Dievo palaima izraelitams. Jie paliko savo namus ir pradėjo ilgą žygį į Pažadėtąją žemę Kanaane. Pirmąją dieną jie nenukeliavo labai toli... Tik 13 kilometrų. Bet per 17 dienų, kol egiptiečiai vis dar gedėjo ir laidojo savo mirusius, izraelitai keliavo palei Raudonąją jūrą iki tos vietos, kur galėtų saugiai persikelti. <...>.

Bet svarbiausias dalykas yra tai, kad Dievas juos išlaisvino iš tos vietos, kur jie buvo pastaruosius 430 metų. Ir

šis išlaisvinimas suteikia vilties mūsų pačių kovoje su nuodėmėmis, priklausomybėmis, asmeniniais sunkumais ir visais kitais dalykais, kas mus slegia. Mes galime manyti: *nėra jokios prasmės kovoti su savo nuodėme. Mane ji kontroliavo 20 metų!* Arba aš tiesiog galiu pasiduoti. Arba mus gali kankinti mintis: *nėra prasmės, aš niekada nebūsiu laisvas. Tai tęsiasi per ilgai. Aš tiesiog turiu pripažinti, kad toks yra mano gyvenimas.*

Bet taip nėra, ne to mus moko Biblija. Biblija mus moko, kad Jėzuje ir per Jį gali būti tikroji laisvė! Laisvė nuo nuodėmės galios ir jos priespaudos. Prisiminkime Jėzaus žodžius, kuriuos girdėjome prieš tai: **Jėzus jiems tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kiekvienas, kas daro nuodėmę, yra nuodėmės vergas/** Jono 8,34/. Ir šie žodžiais yra palydimi nuostabaus pažado: **Bet vergas ne amžinai namuose lieka, tik sūnus lieka ten amžiams. Tad jei Sūnus jus išvaduos, tai būsite iš tiesų laisvi** /Jono 8,35-36/. Per Jėzų Dievas pašaukia mus, nuodėmės vergus, ir padaro Jo sūnumis ir dukterimis.

Vergas visada stengiasi įtikti savo valdovui. Bet sūnus žino, kad kas

beatsitiktų, jis visada bus jo šeimos narys. Gal jam nepasiseks, gal jis suklys, bet jis niekada nepraras savo teisės būti Dievo šeimos nariu. Būtent taip Dievas padarė izraelitams Egipte. Jis padarė juos Savo šeima. Ir tai tas pats Dievas daro mums šandien. Jis priima tuos iš mūsų, kurie pasitiki Jėzumi kaip mūsų Gelbėtoju ir padaro mus Savo šeimos dalimi amžinai. Apaštalui Jonui tai yra beveik neįtikėtina. Jis rašo: **Žiūrėkite, kokia meile apdovanojo mus Tėvas: mes vadinamės Dievo vaikai ir esame!** /1Jono 3,1).

Išėjimo istorija yra susijusi su didžiąja *Išganymo istorija*. Per ateinančias kelias savaites, besiruošdami Velykoms, prisiminkime, kaip Dievas gali išlaisvinti mus iš vergystės ir padaryti Savo vaikais. Kai mes tai įsisąmoninsime, tada bus nesvarbu, kiek mums pavyksta ar ne kovoti su savo nuodėmėmis bei kitais dalykais, kurie mus gniuždo, mes vis tiek pilnai tikėsime, kad esame iš tiesų laisvi Jėzuje. Garbinkite Dievą už Jo gerumą ir Jo išganymą! Amen.

Išvertė André Česnakaitė

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

2019 metais Vyriausybė skyrė Bažnyčioms

Lietuvos Respublikos Finansų ministras 2019 m. kovo 6 d. Įsakymu *Dėl lėšų paskirstymo tradicinių Lietuvos Bažnyčių ir religinių organizacijų vadovybėms* tradicinių Lietuvos religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų maldos namams atstatyti ir kitoms reikmėms 2019 metams numatytus 1 356 tūkst. (vienas milijonas trys šimtai penkiasdešimt šeši tūkstančiai) eurų tradicinių Lietuvos Bažnyčių ir religinių organizacijų vadovybėms paskirstė taip:

■ **lotynų apeigų katalikų** – Lietuvos Vyskupų Konferencijai – 1 238,9 tūkst. eurų;

■ **graikų apeigų katalikų** – Šv. Juozapo Bazilijonų ordino Vilniaus vienuolynui – 3,3 tūkst. eurų;

■ **evangelikų liuteronų** – Lietuvos

evangelikų liuteronų bažnyčios konsistorijai – 12,6 tūkst. eurų;

■ **evangelikų reformatų** – Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai – Sinodui – 6,5 tūkst. eurų;

■ **ortodoksų (stačiatikių)** – Lietuvos stačiatikių arkivyskupijai – 68,7 tūkst. eurų;

■ **Rytų sentikių cerkvės, neturinčios dvasinės hierarchijos, Vilniaus sentikių religinei bendruomenei** – 1,1 tūkst. eurų;

■ **Lietuvos sentikių bažnyčios Aukščiausiąjai tarybai** – 14 tūkst. eurų;

■ **Lietuvos žydų religinei bendrijai** – 2,3 tūkst. eurų;

■ **Kauno žydų religinei bendruo-**

menei – 0,6 tūkst. eurų;

■ **Panevėžio regiono žydų religinei bendruomenei** – 0,3 tūkst. eurų;

■ **Vilniaus m. žydų religinei bendruomenei Chassidie Chabad Lubavitch** – 0,3 tūkst. eurų;

■ **Lietuvos musulmonų sunitų dvasiniam centrui** – Muftiatui – 2,3 tūkst. eurų;

■ **Vilniaus musulmonų sunitų religinei bendruomenei** – 1,4 tūkst. eurų;

■ **Kauno miesto musulmonų religinei bendruomenei** – 0,6 tūkst. eurų;

■ **karaimų** – Lietuvos karaimų religinei bendruomenei – 3,1 tūkst. eurų.

Laimės dieną laimė Viešpatyje

Kovo 20 d. pasaulyje minima Tarptautinė laimės diena

Visuomeninės ir bendruomeninės grupės įvairiai ją pažymi. Vieni, žavisi kiekvienos dienos stebuklu, kaipantai, kiekvienu stebuklu, kuris įvyksta kas akimirką mūsų kūnuose: akys regi nuostabias spalvas ir formas, ausys girdi neįtikėtinus garsus, mes užuodžiame kvapniausius kvapus... tai laimė.

Kiti, atkreipia dėmesį į artimus santykius šeimoje, kurie mus padaro laimingus kasdieną. Treti, džiaugiasi laime gamtos prieglobstyje, patirdami kūrinijos ramybę ir gyvastingumą. Ketvirtai, leidžia laiką su draugais ir gaivina sielą bendraminčių rate. Dar kiti, džiūgauja darydami gera, prisidedami ekologinėse arba socialinėse akcijose savo pagalba, kuri paliečia ir gamtos žaizdas, ir kenčiančių, liūdinčių žmonių širdis. LAIMĖ turi daug pusių, ji yra daugiaburė. Ne visada lengva ją suprasti, arba ją „pagauti“ ir išlaikyti savo gyvenime, kasdienybėje.

Kitą kartą tenka ne mažai paplušėti su savo mintimis, savijauta, įveikti gyvenimo sunkumus, išgydyti trauminius patyrimus, kad jausmums laimingi. Čia nepamainomą vaidmenį atlieka Dievas, mūsų Kūrėjas, kuris sukūrė žmogaus kūną ir dovanojo sielą – Savo kvėpavimą. Jis pažįsta mus geriausiai, taip kaip Meistras puikiai išmano savo net pačio sudėtingiausio gaminio subtiliausius mechanizmus. Susitikti su savo Kūrėju, pažinti Dievą – tai atrasti giluminį laimės ir dvasingumo šaltinį. Jis yra niekada neišsenkanti Laimė ir Džiaugsmas. Šventasis Raštas sako, kad Jis yra ne tik žmogaus, bet ir tautos laimės šaltinis: *Tegul mūsų gatvėse nesigirdi skundų. Laiminga tauta, kuri taip gyvena, laiminga tauta, kurios Dievas yra Viešpats!* (Ps 144, 14b, 15) Visuomeninė laimė, kylanti iš teisingo bendro gyvenimo, darbo, kūrybos, kai yra mylimas Dievas, kai tautos žmonės gyvena dvasinį gyvenimą.

Ką gi Šventasis Raštas kalba dar apie laimę? Paskaitykime bent kelias

citatas Laimės dienos proga. Gal būt kažkuri iš šių eilučių prabils itin asmeniškai mūsų širdims:

► *Tu parodysi man gyvenimo kelią, Tavo akivaizdoje yra džiaugsmo pilnatvė, Tavo dešinėje – malonumai per amžius* (Ps 16, 11).

► *Gėrėkis Viešpačiu, ir Jis suteiks tau, ko geidžia tavo širdis* (Ps 37, 1).

► *Linksma širdis atsispindi veide, širdies skausmas slegia dvasią* (Pat 15, 13).

► *...kas turi linksmą širdį, tam visuomet šventė* (Pat 15, 15).

► *Linksma širdis gydo kaip vaistai; prislėgta dvasia džiiovina kaulus* (Pat 17, 22).

► *Su džiaugsmu sėmsite vandenį iš išgelbėjimo šaltinių* (Iz 12, 3).

► *Kokios gražios kalnuose kojos to, kuris atneša gerą žinią ir skelbia ramybę, kuris atneša linksmą naujieną, skelbia išgelbėjimą ir sako Sionui: „Tavo Dievas viešpatauja“* (Iz 52, 7).

Džiūgauk ir būk linksma, Siono dukra, nes Aš ateinu ir gyvensiu tavo vyje, – sako Viešpats (Zach 2, 10).

► *Tegul vilties Dievas pripildo jus dideliu džiaugsmu ir tikėjimo ramybe, kad Šventosios Dvasios jėga būtų mėtė pertekę vilties* (Rom 16, 13).

► *Džiaukitės Viešpatyje visuomet! Ir vėl kartoju: džiaukitės!*

Jūsų romumas tebūna žinomas visiems. Viešpats yra arti! (Fil 4, 4,5).

Tai tik dešimt eilučių apie laimę Dievo akivaizdoje, dvasinio gyvenimo džiaugsmą ir linksmą širdį. Šventasis Raštas yra apstus džiugių paraginimų, pakilių žodžių, kurie sustiprina žmogaus dvasią ir sielą. Semkime iš Dievo vidinės laimės bei stiprybės tikėdami, mylėdami, giedodami, meldamiesi ir gyvendami Jo žodžiais, tada džiugesys neapleis mūsų širdžių!

Šiaulių bažnyčios Tiesos žodis
pastorė Anželika Krikštaponienė
2019 kovo 20 d.
Iš www.ramioslankos.lt

Būkime laimingi Viešpatyje amžinai!

ADOMAS HONORIS KIRKORAS

Adomas Honoris Kirkoras – lietuvių kultūros ir mokslo veikėjas, spaustuvininkas, leidėjas, publicistas, archeologas, etnografas bei istorikas, žymiausio ir vienintelio XIX amžiuje išleisto vadovo po Vilnių *PRZECHDZKI PO WILNIE I JEGO OKOLICACH* autorius. Knyga – lenkų kalba, pasirašyta slapyvardžiu Jan ze Śliwina (Jonas iš Slivino), išleista 1856 metais. Pirmą kartą lietuvių kalba *Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes* išleisti tik 1991 metais.

Adomas Honoris Kirkoras gimė 1818 m. sausio 21 d., buv. Mogiliovo gubernijos Mstislavo apskr. Slivino dvare. Iš čia kilo ir jo slapyvardis. Adomo Honorio tėvai – Karolis ir Teklė Volodkevičiūtė – buvo bajorai. Jų protėviai – totoriai, ir pavardė *Kirkor* totoriškai reiškia – keturiasdešimt.

Kirkorų giminė yra gyvenusi Lietuvoje, Baltarusijoje ir Lenkijoje. Jo tėvas Karolis savo žemės neturėjo, valdė išsinuomotą ūkį su 35 vyrais baudžiauninkais.

1832 metais A. H. Kirkoras pradėjo lankyti Mogiliovo gimnaziją. Baigęs tris klases, 1834 m. rudenį buvo perkeltas į Vilniaus 2-ąją gimnaziją, kurios kursą baigė 1838 metais. Kadangi rusų kalbos ir literatūros brandos egzaminus išlaikė labai gerai, buvo priimtas dirbti į Vilniaus izdo rūmus. Aukštosios mokyklos nelankė, nes Vilniaus universitetas 1832 m. jau buvo uždarytas.

1849 metais A. H. Kirkoras pradėjo dirbti Vilniaus gubernijos Statistikos komitete, kuriame 5 metus ėjo kanceliarijos viršininko pareigas. Dirbant šioje įstaigoje, ėmė daugiau domėtis ne tik statistika, bet ir Lietuvos istorija. Susipažino su Vilniaus krašte likusiais mokslininkais bei rašytojais: E. ir K. Tiškevičiais, kurie nuo 1837 m. rengė archeologų ekspedicijas Lietuvoje, istorikais Teodoru Narbutu, M. Homolickiu, J. I. Kraševskiu, M. Malinovskiu, J. Jaroševičiumi, rašytoju Liudviku Kondratavičiumi (Vladislavu Sirokomle), astronomu M. Gusevu ir kitais. Palaikė ryšius ir su lietuviškai rašančiais: Simonu Daukantu, Motiejumi Valančiumi, Mikalojumi Akelaičiu bei kitais.

Vilniaus gubernijos Statistikos komitetas 1845–1915 m. leido metraštį *Памятная книжка Виленской губернии* (Vilniaus gubernijos informacijos knyga). Ją A. H. Kirkoras redagavo keturis metus (1850–1854). Be valdžios skelbiamų potvarkių, joje

*Aš beprotiškai myliu
savo Lietuvą, savo Vilnių
(savo, nes kai išeinu
į miestą, atrodo, kad
kiekvienas akmenukas,
šaligatvio stulpelis yra
mano, mano gyvenimo
dalelė).*

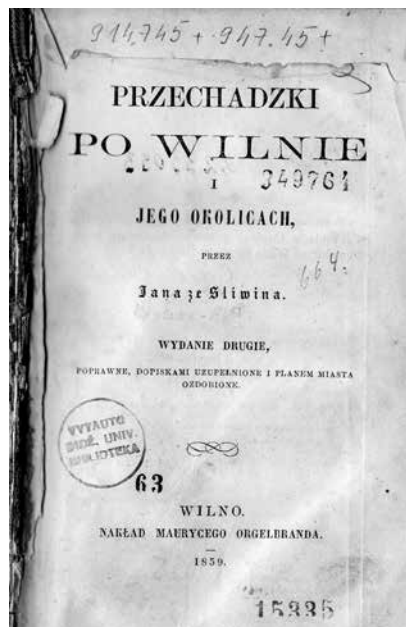
ADOMAS HONORIS KIRKORAS

buvo spausdinami ir įvairūs Lietuvos istorijos, etnografijos, tautosakos duomenys ir kt. Į 1854 metų numerį jis įdėjo kelias lietuvių liaudies dainas, papročių bei legendų.

H. Kirkoro publicistinė veikla prasidėjo 1842 m., kai *Tygodnik Petersburski* (Peterburgo savaitraštis) Nr. 84 įdėjo jo straipsnį apie Vilniaus spaudinius bei teatrą.

Kirkoras mėgo ne tik rašyti, bet 1843 m. Vilniuje pats ėmėsi leisti visuomeninį ir literatūrinį almanachą, pavadintą pagonių dievaičio vardu – *Radegast*.

Bet vienas iš svarbiausių A. H. Kirkoro darbų – 1856 m. išleista knyga lenkų kalba *PRZECHDZKI PO WILNIE I JEGO OKOLICACH* (Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes). Autorius aprašė Vilniaus geografinę padėtį, jo praeitį ir me-

morialines vietas. Tekstą jis suskirstė į 18 skyrių. A. H. Kirkoras dar neturėjo savo spaustuvės, todėl knygą išleido A. Marcinovskio spaustuvė.

O lietuvių kalba A. H. Kirkoras išleido dvi publikacijas: 1885 m. – *Vytautas, didis Lietuvos kunigaikštis* ir 1898 m. – *Kapai didžiųjų kunigaikščių ir karalių Vilniuje*. Gyvenimo pabaigoje A. H. Kirkoras parašė *Wspomnienia z lat 1860–1863 (1860–1863 metų atsiminimai)*.

Nors buvo gimęs ne Lietuvoje, bet save laikė lietuviu, buvo Lietuvos patriotas, aprašinėjo Lietuvos istoriją, kultūrą, savo darbais kovojo prieš carizmo politiką, stengėsi ieškoti kompromisų.

Mirė Krokuvoje 1886 m. lapkričio 23 d., nepalikęs ipėdinių, išgyvenęs 68 metus. Palaidotas vienoje Krokuvos kapinėse. Pasakojama, jog antkapyje, be biografinių žinių, yra įrašyta, kad *čia ilsisi Lietuvos praeities tyrėjas*.

Pasinaudota Juozo Maceikos
Ižanga knygai Adomas Honoris
Kirkoras, Pasivaikščiojimai po
Vilnių ir jo apylinkes,
Vilnius: Mintis, 1991, p. 5–15

Kalvinų brolija

Iš Adomo Honorio Kirkoro knygos *Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes*

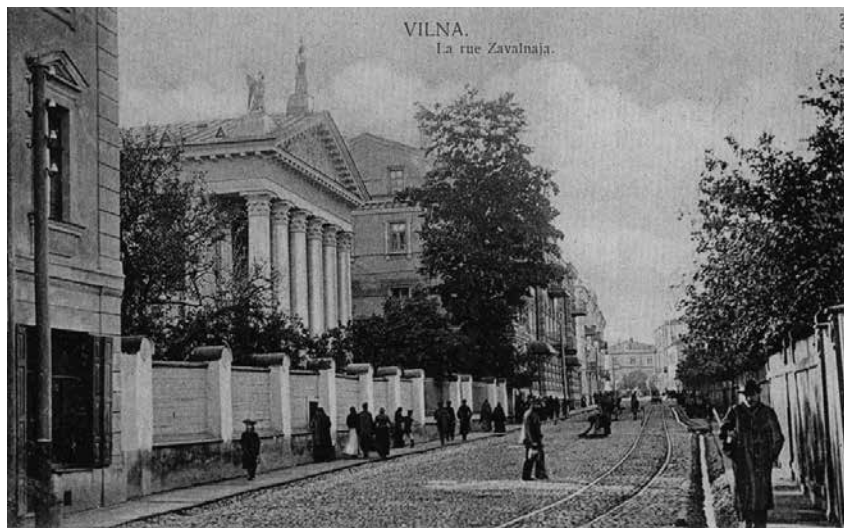
...išeikime į plačiąją Pylimo gatvę. Dešinėje jos pusėje verta apžiūrėti sodininko Veberio namus, šalia kurių yra nors ir neseniai įveistas, bet gražiuose krūmuose ir gėlėse skendintis sodas.

Su juo susisiečia erdvus, mūro siena apsuptas kvadratinis sklypas su namu, kiemu ir daržais, flygeliais gilumoje ir daugybe ūkinių pastatų. Tatai kalvinų brolija, kurioje gyvena pastoriai su šeimomis, reformuotos konsistorijos ir kanceliarijos pirminkas bei kai kurie nariai, be to, to paties tikėjimo neturtėliai. Nuo kiemo tvora atskirtose kapinėse dar matyti keli antkapių akmenys ir paminklai. Šios kapinės* supo dar visai neseniai stovėjusią medinę bažnyčią, apleistą, neaukštą, bet gana erdvią, kuri šiandien jau bemaž visai baigia sugriūti. Ji pastatyta 1682 m. Kai 1640 m. gegužės 26 d. buvo nuspręsta iškelti kalvinų bažnyčią už miesto ribų, šioje vietoje (arba netoliese, bet tikrai šiame sklype) iškilo nedidelė šventykla iš plytų ir rąstų. 1682 m. balandžio 3 d. fanatikų sukurstyta minia sugriovė ją iki pamatų. Karalius Jonas III leido kalvinams atstatyti savo bažnyčią, ir jie tai padarė tais pačiais metais.

Kitapus gatvės stovi mūrinė bažnyčia su grakščia kolonada, kurios frontone yra trys statulos: vidurinė vaizduoja tikėjimą su kryžiumi, o dvi šoninės – prieš ją klūpančius angelus. Visas tris sukūrė buvusio Vilniaus universiteto (po 1831 m. sukilimo uždarytas) prof. Kazimieras Jelskis. Jam taip pat priklauso gražus frontono horeljefas: *Kristus kalba miniai* ir žemiau įrašas lenku kalba: *Šlovinkime Viešpatį*, o kitas įrašas viršum durų: *Tebūnie ramybė!* Viduje bažnyčia šviesi, erdvi; suolai, lentelės, kuriose užrašomos giedo-

tinios psalmės, ir sakykla. Galerijoje įrengti geri, nedideli vargonai. Medinės lubas puošia žydros spalvos medinės plokštės, auksaspalviais laurais apjuostos ir skersai apipintos senovinių Romos šventyklų papėdžių ir Krokuvos Žygimantų rūmų skliautų pavyzdžiu. Šį darbą kruopščiai atliko Vilniaus stalius Vasilevskis...

PRZECHDZKI PO WILNIE I JEGO OKOLICACH, przez Jan ze Śliwina, Wilno, 1856 r. (liet. A. H. Kirkoras Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes, 1991 m.) 123-124 p.

Vilnius 1897-1915 m.

*...nuo 1556 m. buvo evangelikų kapinės, pirmučiausia įkurtos kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Juodojo parke. Šalia jų iki 1805 m. stovėjo ligoninė ir medinė bažnytelė, o kapinės tais metais buvo iškeltos į Pohulianką. (120 p.)

SKAITINIAI IŠ BIBLIJOS

Kančia nėra beprasmė

Mes todėl ir triūsime bei kenčiame panieką, nes pasitikime gyvuoju Dievu, kuris yra visų žmonių, o ypač tikinčiųjų, Gelbėtojas. 1 Timotiejui 4,10 (K. Burbulio vert.)

Mūsų gyvenimas prasideda kančia. Ir vėliau ji žymi skausmas ir tragedija, kol galiausiai jis užsibaigia akistata su priešu, vadinamu mirtimi. Žmogus, kuris tikisi išvengti kančios ir nusivylimų, nesupranta nei Biblijos, nei istorijos, nei paties gyvenimo. Meistriškai instrumentą įvaldęs muzikantas puikiai žino, kiek kančios tenka patirti prieš šlovę ir pripažinimą. Jis žino, kiek valandų, dienų ir mėnesių reikia uoliai repetuoti ir aukotis dėl vieno vos kokių valandą trunkančio pasirodymo, kai turi progą suspindėti, nepriekaištingai atlikti kūrinį klausytojams. Kiekvienas studentas žino, kiek daug ilgų valandų reikia prasėdėti prie knygu, kiek metų reikia stropiai mokytis, atsižadant savęs ir patiriant nepriteklių, kol galiausiai išaušta šlovinga mokyklos baigimo diena. Taip, nuo kančios nėra vienas neišsiseksime, tačiau Dievas sako: **Kai esi juodame kančios debesyje, Aš ateinu pas tave. Tikėjimu mes galime matyti šviesų Jo veidą net ir šėlstant audrai. Nė vienas kentėjimas nevyksta be Dievo žinios, Jis viskam turi numatęs tikslą.**

Panevėžio parapijos ataskaitinė sesija

2019 m. kovo mėn. 24 d., po sekmadieninių pamaldų, vyko parapijos ataskaitinė sesija. Parapijos administratorius, vicesuperintendentas kun. Raimondas Stankevičius Dievo Žodžiu ir malda pradėjo ev. reformatų parapijos ataskaitinę sesiją.

Parapijos seniūnų valdybos pirmininkas kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas Puodžiūnas pirmiausia pasiūlė išrinkti ir patvirtinti sesijos pirmininką ir sekretorių bei balsų skaičiavimo komisiją. Pirmininku pasiūlytas ir patvirtintas kurt. P. R. Puodžiūnas, sekretore – Palmyra Griciūnienė. Į balsų skaičiavimo komisiją išrinkti: Ramutė Damanskienė (pirmininkė), Palmyra Taučikienė ir Donatas Yčas.

Sesijos pirmininkas perskaitė darbotvarkę, kuri vienbalsiai buvo patvirtinta. Parapijos veiklos ataskaitą perskaitė pirmininkas kurt. P. R. Puodžiūnas. Jis detalai papasakojo, kokie darbai buvo nuveikti per ataskaitinį laikotarpį. Padėkojo kunigams Tomui Šernui ir Raimondui Stankevičiui, seniūnams ir parapijiečiams, kad pamaldos vyko laiku ir tinkamai paruoštoje bažnyčioje, choristams ir vargonininkei Bronei Simonaitienei – už tarnystę. Ataskaita buvo vienbalsiai patvirtinta.

2018 metų parapijos finansinę ataskaitą perskaitė revizijos komisijos pirmininkė Nijolė Grilauskienė. Ataskaita vieningai patvirtinta. Išlaidos neviršijo pajamų.

Kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas

Toliau buvo renkami parapijos delegatai į eilinių Lietuvos evangelikų reformatų Sinodą Biržuose, 2019 m. birželio 22–23 dienomis. Buvo pasiūlyti kandidatai: Irena Skiauterytė, Aldona Mikulėnienė, Donatas Yčas, Donatas Skiauteris. Pavardės įrašytos į balsavimo biuletenius.

Slaptu balsavimu balsų dauguma parapijos delegatais išrinkti parapijos seniūnai Aldona Mikulėnienė ir Donatas Skiauteris, kandidatais – seniūnas Donatas Yčas ir Irena Skiauterytė. Į rūpimus parapijiečių klausimus atsakė kun. R. Stankevičius. Pasibaigus sesijai, padėkojome kunigui Raimondui Stankevičiui už nuoširdžią dvasinę tarnystę Panevėžio parapijoje, taip pat parapijos pirmininkui kurt. P. R. Puodžiūnui už rūpestingą, nuoširdų darbą.

Sesija baigta Dievo Žodžiu, malda ir agape. Sesijos akimirkas užfiksuojame nuotraukose.

P. Griciūnienė

Kun. Raimondas Stankevičius

Dėl Viešpaties Vakarienės

Iš dr. Arūno Baublio
*Lietuvos Evangelikų
reformatų
BAŽNYČIOS SINODAS
1795-1830 metais*

....1824 metais sinodas priėmė nutarimą, kuriuo distriktų vadovai bei visi parapijų dvasininkai buvo įpareigoti registruoti asmenis, kurie vengia priimti Šv. Vakarienės sakramentą. Reformatų bažnyčioje Šv. Vakarienės sakramentas yra glaudžiai siejamas su dvasine tikinčiojo būkle. Sakramento priėmimas reiškia vidinę tikinčiojo atgailą, jo vidinį siekį susitaikyti su Dievu. Vengimas dalyvauti šiame dvasinės bendrystės su Dievu akte rodė, kad dvasinė parapijų būklė nėra patenkinama. Sinodas įpareigojo parapijų dvasininkus asmenų, vengiančių sakramento priėmimo, sąrašus pristatyti į kitą sinodą.*

Neaišku, ar iš tokių sąrašų sinodas norėjo sužinoti realią padėtį bažnyčioje, ar tai buvo tik gudrus žingsnis siekiant moraliai paveikti tokius apsileidusius religijos reikaluose asmenis.

* BKM „S“ GEK 18351/5. – Kanonai 1824-1862 m. Kan. XI. LK. 15.

NATO Karo kapelionių viešnagės pas *reformatus*

Kovo 3 d. Kauno ev. reformatų bažnyčioje vykusiose pamaldose dalyvavo NATO priešakinių pajėgų bataliono, dislokuoto Rukloje, vokiečių karo kapelionas, karininkai bei kariai evangelikai iš Vokietijos, Olandijos, Čekijos. Taip pat Lietuvos kariuomenės evangelikų kapelionai: vyr. karo kapelionas, Biržų parapijos klebonas kun. Rimas Mikalauskas ir kapelionas, Jonavos krikščionių evangelikų bažnyčios pastorius Giedrius Ažukas. Pamaldas laikė kunigas Frankas van Dalenas, pasakęs pamokslą, pasiremdamas *Išėjimo knygos* 12 skyriumi – izraelitų išsilaisvinimu iš Egipto vergovės, apie tikrąją laisvę, kurią gali suteikti tik Dievas. NATO kariai pagiedojo keletą giesmių vokiškai, angliškai, lietuviškai ir net itališkai. Po pamaldų visi džiugiai bendravo agapėje, o vėliau kariai apsilankė Vytauto Didžiojo karo muziejuje, kur gidas išsamiai papasakojo Lietuvos karo istoriją, paminėjo Lietuvai nusipelnčius kariuomenės vadus evangelikus: pirmąjį Lietuvos kariuomenės vadą generolą Silvestrą Žukauską, didįjį LDK karo etmoną, kunigaikštį Jonušą Radvilą ir kt.

Kovo 12 d. Vokietijos kariuomenės kapelionas kun. Johannes'as Müller'is su juo lydinčiu Vokietijos kariu apsilankė Biržuose, kur juos priėmė Lietuvos kariuomenės evangelikų vyr. kapelionas kun. Rimas Mikalauskas. Svečiai, po susitikimo Biržų evangelikų reformatų klebonijoje, pabuvojo ir nusifotografavo bažnyčioje, Biržų tvirtovėje bei apžiūrėjo Arsene Sėlos muziejaus karo ekspozicijoje. Taip pat užsuko į Biržų Krašto apsaugos savanoriškų pajėgų būstinę, pabendravo su joje budėjusiais kariais. Svečiams Biržai paliko gerą įspūdį. Sutarta šių metų vasarą organizuoti Vokietijos ir kitų NATO dalinių, dislokuotų Rukloje, karių ekskursiją į Biržus. Svečiams tiko ir patiko biržietiška virtuvė, pietūs Rinkuškių restorane, gerą įspūdį paliko tvirtovė, muziejaus ekspozicija, bažnyčia, *šiaurietiškas* kraštovaizdis, garbinga Biržų miesto, kuriam prieš 430 metų suteiktos Magdeburgo teisės, istorija.

„V.r.ž.“ inf.

Kun. Johannes'as Müller'is ir Lietuvos kariuomenės evangelikų vyr. kapelionas kun. Rimas Mikalauskas Biržų bažnyčioje

Svečiai Vytauto Didžiojo karo muziejuje

ĮAMŽINTAS KUNIGŲ TREMINIŲ ATMINIMAS

Biržų laikraštyje *Šiaurės rytai* paskelbta publikacija apie Papilio krašto istorijos mylėtojo, prof. Jono Alberto Naktinio rūpesčiu Papilyje, netoli reformatų bažnyčios, pastatytus paminklinius akmenis reformatų kunigams – Konstantinui Jutui ir Jonui Mizarui, ištremtiems į Sibirą ir ten baigusiems savo žemišką kelionę, bei nužudytiems ir nežinia kur užkastiems partizanams: Žaliosios rinktinės Pilėnų tėvonijos partizanų būrio vadui Jonui Marciukui ir jo žmonai Marytei Vaidilaitei-Marciukienei (taip pat reformatams) atminti. Šis, rodos, gražus ir laiku atliktas J. A. Naktinio darbas sukėlė tarp papiliečių ginčus, nesutarimus – ar vertai ir ar tinkamoje vietoje įamžintas šių žmonių atminimas. Kunigo R. Mikalausko paaiškinimas, kad akmenų pastatymas reformatams priklausančioje žemėje yra suderinta LERB konsistorijoje, priešininkų nenuramino.

Mus labiau domina kunigų atminimo įamžinimas. Jei apie Jono Mizaro *nusikaltimą*, užėmus Lietuvą sovietams, žinojome, tai kodėl tokios žiaūros baudmės nusipelnė Papilio reformatų parapijos kunigas?

KUNIGAS JONAS MIZARAS (1901-1951) sovietinės okupacijos pradžioje raštu kovojo prieš krašto užėmimą, prieš žmogaus teisių pažeidimą, daromą žalą Lietuvos ekonomikai. 1948 metais jis parašė antitarybinį *Memorandumą*, už kurio parengimą ir platinimą Maskvos Ypatingasis pasitarimas Joną Mizarą nuteisė 10 metų lagerio. Po dvejų su puse metų tikrų pragaro kančių kunigas mirė, o jo amžinojo poilsio vietą užliejo Bratsko užtvankos vandens. Jo atminimas įamžintas Biržų Liepų kapinėse, bendrame paminkle Emilijai ir Jonui Mizarams.

KUNIGAS KONSTANTINAS JUTAS (?-1964)

Sukilimas, prasidėjęs 1863 m. sausio 22-ąją Lenkijoje, greit persimetė į Lietuvą. Biržų krašte 1863 m. gegužės 7-9 dienomis įvyko didieji sukilėlių mūšiai ties Medeikiais, Gudiškiu, Šniurkiškiais. Skrebiškio dvaro buvo suimtas sužeistas vienas sukilimo vadų – Zigmantas Sierakauskas, kurio palaikai surasti ir identifikuoti Vilniuje, Gedimino kalne.

1863 m. gegužės mėnesį Skrebiškio dvaro rūmuose pietavo Zigman-

to Sierakausko sukilėliai, dėl ko vėliau didelių nemalonumų turėjo dvaro savininkas, Papilio grafas Jonušas Koscialkovskis (1812–1865).

Klebonas Vincentas Ulinskis, pasitikęs sukilėlius prie katalikų bažnyčios ir perskaitęs 1863 m. vasario 1-ąją dieną Lietuvos provincijos komiteto, pasivadinusio Laikinąja valdžia Lietuvoje ir Baltarusijoje, paskelbtą Manifestą, buvo ištremtas į Tomsko guberniją.

Prie Papilio evangelikų reformatų bažnyčios sukilėlius irgi pasitikęs kunigas Konstantinas Jutas taip pat su šeima buvo ištremtas į Sibirą.

1863 m. sukilimo atžvilgiu Lietuvos reformatų bažnyčios vadovybė laikėsi nerėmimo pozicijos. Sukilime dalyvavo tik pavieniai asmenys. Tad Papilio kunigo ištremimas – daugiau nepalankiai susiklosčiusių aplinkybių ir žmonių piktybės padarinys.

Papilio krašto istorija besidomintis buvęs žymus fizikas, gamtos mokslų daktaras, prof. J. A. Naktinis pasidalino mintimis ir prisiminimais, ką vaikystėje buvo girdėjęs apie šį sukilimo metais Papilyje tarnavusį reformatų kunigą:

prof. J. A. Naktinis

būdamas vaikas, kartą išėjau grybauti su savo tėvu į Ilgabrado mišką. Nuėjome į tokią vietą, kur man kilo klausimas: kas ir kaip galėjo miške iškasti tokius tiesius ir gražius griovius? *Kai šiuos griovius kasė, tada dar nebuvo čia miško, mišku užaugo laukai vėliau, kai jų niekas nebedirbo. Čia kunigo žemė*, – paaiškino tėtis. Daugiau neprisimenu, ką dar sakė. Kur dingio tas kunigas, kokia jo pavardė? Argi man, vaikėzui, buvo tą dieną svarbu, kokia kunigo pavardė, kitokie vėjai pūtė man skersai galvą. Mano tėtis gimė maždaug po 30 metų, kai buvo ištremtas kunigas Jutas. Gal jam jo tėvai ir pasakojo vaikystėje, kokie įvykiai dėjosi, bet per tiek metų (grybavimo metu tėčiui buvo apie 60), rūpesčiai išdildė pavardę. Žemė, tikriausiai, priklausydavo tam kunigui, kuris tuo metu kunigaudavo. Gal Žemė, būtent belaukdama sugrįžtančio Juto, ir apaugo mišku?

Vietovės pavadinimas Ilgabrados sako, kad kunigo žemė buvo šalia užsitraukiančios balos, per kurią reikėdavo ilgai bristi – apie 0,5 km, tad griovių svarba suprantama. Toli mesnių kaimų reformatai, norėdami Papilį pasiekti trumpiausiu keliu, eidavo per tą balą – ten būdavo pėsčiųjų takai.

Kai po nepavykusio 1863 metų sukilimo prasidėjo represijos, daugiausia kliuvo tiems, kurie prisidėjo, pvz., skolindami arklius. Tokių žemės buvo konfiskuojamos, jie patys

–ištremiami. Papilio dvare sukilėliai buvo sutikti su pietumis, kalbomis. Grafas Koscialkovskis išsiraite, išsivyniojo, mat aukštuose Rusijos sluoksniuose turėjo užtarėjų. Pirmą sykį kunigas Konstantinas Jutas, nes jis tik pasveikino praeinančius pro bažnyčią sukilėlius, na, gal dalis jų trumpam buvo užėję į vidų, buvo tik apklaustas. Klasingai kirsta vėliau, netikėtai Jutas buvo pakištas, kad ką nors padaryti kaltu, be to, gal ir kita tikyba... Kunigas K. Jutas buvo ištremtas su visa šeima. Nebuvo girdėti, kad į Papilį kas nors būtų grįžęs.

Iš kur buvo kilęs kunigas Jutas? Tokia pavardė Lietuvoje – negirdėta, bet gan paplitusi Latgaloje.

PARTIZANAI JONAS IR MARYTĖ (VAIDILAITĖ) MARCIUKAI žuvo 1952-ųjų balandžio 6-ąją, užklupti netoli Papilio, buvusiam Griaudzės kaimo vienkiemyje, kur slėpėsi po nebaigtu statyti namu įrengtame bunkeryje. Čekistai – gal atsitiktinai, gal nukreipti – susekė ir padegė namą. Abu partizanai Marciukai mėgino prasiveržti, atsišaudė, tačiau nepavyko, buvo nušauti, jų kūnai numesti Papilio miestelio aikštėje, po to nežinia kur užkasti. Po žuties pasklido kalbos, kad Papilio duobėse jų neužkasė, nes pabijojo, kad neišvogtų (moterį – vienintelę tarp daugelio vyrų – lengva surasti net ir silpnoje šviesoje). Gal iš tiesų, o gal tik paskleistos kalbos, kad išvežė toliau – į Pandėlį ir ten panašioje duobėje užkasė.

Jonas Marciukas – 1941-ųjų birželio sukilėlis, iš pradžių vadovavo Vyčio apygardos Žaliosios rinktinei, po to – Pilėnų tėvūnijos būriui. Jo žmona Marytė Vaidilaitė – buvusi komjaunuolė, bet, susipažinusi su partizanų vadu, pakeitė pažiūras, tapo aktyvia kovotoja už Lietuvos laisvę.

D. Gudliauskienė

Pasinaudota:

<https://www.lzinios.lt/>

Gimtasis-krastas/partizanupagerbimo-kryzius-ir-buvusiai-komjaunuolei/251058

Mūsų senjorė Otilija atšventė 95-metį!

Vilniaus ev. reformatų parapijos buvusiai seniūnei, senjorų draugijos narei Otilijai Vaitkevičienei kovo 1 d. sukako 95-eri. Nueitas gan ilgas, įvairus – su šviesiom ir tamsesnėmis dienomis – gyvenimas. Užauginta, išmokslinta šauni, mylinti ir tausojanti Mamą dukra, puiki anūkė ir ne ką prastesnis proanūkis – jie visi lyg tie gerieji palydovai sukasi apie Senolės namus, belieka tik *diriguoti*...

Otilija, gimusi 1924 metais Druoseikių kaime, netoli Biržų, mokėsi jau Laužadiškyje (Papilio parapija), kur pradinės mokyklos mokytojais ir direktoriaumi buvo reformatai Kotryna ir Jokūbas Šernai – mūsų parapijietės Vidos Tamonienės tėvai, žymiosios poetės, eseistės Saros Poisson (Vidos dukters Rasos) seneliai. Toje pačioje mokykloje, gal porą metų anksčiau, lankė ir būsimasis pasaulinio garso lietuvis – poetas, filmininkas Jonas Mekas... Otilija anksti tapo našlaite. Tėvas neparvėdė pamotės, ir Otilijai, kaip vyriausiajai, reikėjo padėti tėvui tvarkytis ūkyje, auklėti brolių ir dvi jaunesnes sesutes... Karo metais sudegė jų sodyba, šeima glaudėsi pas kaimynus. Pokary buvo nesaugu gyventi prie miško ir tėvas išsiuntė Otiliją į miestą – Biržus. Prasidėjo Jos savarankiškas gyvenimas, nebuvo Jai labai palankus. Likusi be vyro, viena užaugino dukrą Ireną.

Dėl geresnės savo ir dukros ateities, praeito šimtmečio šešiasdešimtais metais Ji paliko Biržus, atsikėlė gyventi į Vilnių. Įsidarbino *Kronikos* kino teatre kasininke, ir daugelį metų *saugojo* mūsų bažnyčią. Kino istorikė, žurnalistė Sonata Žalnieravičiūtė, rašydama *Vilniaus iliuzionus*, daug bendravo, klausinėjo Otilijos apie Jos darbą šiame kino teatre. Pacituosiu:

Otilija, įsidarbinusi Kronikos kasininke, pirmus metus nepajėgė įžengti į kino salę. Ją dusino baimė praskleisti tas tamsias užuolaidas. Baimė pamatyti išniekintus evangelikų reformatų maldos namus. Ji buvo kilusi iš Biržų ir visa jų bendruomenė jautriai reagavo į bažnyčios išniekinimą. Apskritus metus Otilija ateidavo į darbą, užeidavo į kasą, taip ten ir išbūdavo visą savo pamainą. Tačiau vieną rytą į darbą vėlavo bilietininkė (ta, kuri nuplėsdavo bilietuko kraštelį ir įleisdavo į kino salę – „V.r.ž.“

past.). Seansas turėjo prasidėti 10 valandą. Otilija susikaupė ir atidariusi duris praskleidė sunkias užuolaidas. Buvo visiškai tamsu. Suradusi jungiklį, uždegė šviesą. Pirmiausia pamatė tamsią medžiagą apmuštas sienas, langai buvo uždangstyti, grindys medinės. Prisiminusi kalbas apie Vilniaus bažnyčios medines lubas, pakėlė akis į viršų. Jos buvo stulbinamos! Ašaros ėmė tvenktis akyse. Pasisuko į vargonus, kur krebždėjo mechanikas Stasiukas, – ten viskas buvo užmūryta. Tiek tos bažnyčios tebuvo likę.

Nejučiom *Kronikos* kasoje praėjo trys Otilijos dešimtmečiai. Tarsi kas būtų ją čia laikęs.

Taip Otilija sulaukė nepriklausomybės. Puikiai atsimena tą šeštadienį, kai kun. Reinholdo Moro iš Biržų sukviesti, pirmą kartą susirinko vilniečiai reformatai bendrai maldai skverelyje prie bažnyčios ir nelabai drąsiai sugiedojome giesmę *Esam Dvasioje viena*...

O 1990 m. sausio 14-os dienos niekada nepamirš! Pirmą kartą į jau BAŽNYČIĄ rinkosi vilniečiai reformatai – šeimomis, su giminėmis, draugais, atėjo ir likimo broliai liuteronai, kurie dar nebuvo atgavę savo Maldos namų... Virš įėjimo durų jau nebebuvo neoninio užrašo *KRONIKA*, juosiančio gaubli...

Prasidėjęs atkurtos Vilniaus re-

formatų parapijos gyvenimas išuko Otiliją: valė, plovė, tvarkė bažnyčios, parapijos namų patalpas, puošė gėlėmis pamaldoms, buvo išrinkta seniūne, tarybos nare... Apgailestavo, kad, remontuojant bažnyčios vidų, nebuvo išsaugoti šoniniai šviestuvai, kurie, ko gero, buvo iš prieškarinio laikų...

Daug vandens nubėgo Nerimi, daug įvykių patyrė Vilniaus reformatų parapija, ne kartą *uždavusių* širdį Otilijai: vėl praradome Vilniaus bažnyčią, blaškėmės, nuomojome patalpas, kovojome ir vėl šventėme sugrįžimą, tikėkimės – jau visam laikui... Tik gaila, kad Otilijos sveikata jau nebe ta, kokia buvo prieš 30 metų, kai į savo Reformatų bažnyčią bėgdavo tekina, dalyvaudavo visuose renginiuose: Buikose, Jašiūnuose, Kėdainiuose, Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos, reformatų senjorų susiėjimuose ir kt. Dabar jau retokai bematome Otiliją bažnyčioje – kai dukra Irena už parankės atlydi Motiną...

Linkime mielajai Otilijai sveikatos, energijos ir savo pavyzdžiu mokyti mus ir jaunąją reformatų kartą gyventi taip pat ŠVIESIAI, nepasiduodant negandoms ir blogai nuotakai...

Reformatų senjorų draugijos narių vardu-Dalija

Otilija su senjorėmis

MŪSŲ AURELIJA

Šį mėnesį vilnietė reformatė, mūsų laikraščio bendraautorė Aurelija Arlauskienė švenčia nueito gyvenimo kelio 60-ąjį jubiliejų.

Apie ją rašyti kaip apie reformatę – nėra sunku, nors Ji į Vilniaus reformatų parapiją su šeima įsijungė palyginti neseniai – lygiai prieš penkiolika metų, bet Jos visur pilna: rašo, organizuoja, dalyvauja. Yra aktyvi Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos valdybos narė, *Vilniaus reformatų žinių* bendradarbė, Senjorų draugijos rėmėja, be Jos neapsieina išvykos, kelionės...

AURELIJA – žymi žurnalistė: Vinco Kudirkos premijos laureatė, viena iš Lietuvos žurnalistų sąjungos Vilniaus skyriaus įkūrimo iniciatorių ir ilgametė jo vadovė, ketvirtį amžiaus atidavusi žurnalistikai. Aurelijos, kaip žurnalistės, darbovietės: laikraščiai *Vakarinės naujienos*, *Lietuvos aidas*, *Lietuvos žinios*, *Res-*

publika, žurnalai *Darbas ir poilsis*, *Veidas*... Be to, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Valstybės atkūrimo komisijos patarėja, Valstybės kontrolės departamento atstovė informacijai ir banko *Hermis* atstovė informacijai, sukūrė per 100 televizijos laidų *Faktas*.

Aurelijos dėka atkurtas ir vėl kolegas žurnalistus bei visus kitus skaitytojus džiugina kasmetinis almanachas *Žurnalistika*, įamžinta ateities kartoms Lietuvos muitinių kūrimo istorija *Asmens kodas – Lietuvos muitinė* bei išsamus, archyviniais dokumentais, liudininkų pasakojimais paremtas leidinys apie Alantos technologijos ir verslo mokyklą *Alantos akiračiai*.

Įsijungusi į Vilniaus reformatų parapiją, parašė knygą apie kunigą

Tomą Šerną *Vakar buvo rytoj*, už kurią buvo apdovanota dr. Vinco Kudirkos premija. Taip pat ėmėsi konfesinės leidybos: išleido net penkis (2009, 2010, 2011, 2012, 2013 metų) almanachus *Reformatų metai*, prisidėjo prie apžvalginių proginių leidinių: *DISPUTAI – idėjos, vizijos ir kt.*

Prieš dešimtmetį Arlauskų šeima apsigyveno Vilnijos krašte – Pietryčių Lietuvoje. Aurelija ne tik domisi šios unikalios vietovės istorija, bet kartu su bendraminčiais, kuriuos sugebėjo uždegti meile tam kraštui ir praeičiai, parašė net dvi knygas apie šio krašto ypatingas vietas, jo žmones: *Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika* ir *Jašiūnų dvaras – kultūros židiny*s, ėmėsi populiarinti tą kraštą, vedama ekskursijas po Pietryčių Lietuvą. 2016 metais ši Aurelijos veikla buvo įvertinta Stanislovo Rapolionio premija *Už Pietryčių Lietuvos kultūros ir švietimo sklaidą*.

Aurelija, būdama reformate ir Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos nare, nelieta skolinga ir savajai konfesijai: yra parengusi ir organizuoja ekskursijas *Reformacijos takais* – per Kėdainius, Dubingius, Biržus iki Nem. Radviliškio, po Žemaitiją, kur prisimenami Kelmės dvaro savininkai reformatai Gruževskiai. Lietuvos 100-mečiui su dukra Viktorija parengė įdomią kelionę link Biržų, per Papilį, Nemunėlio Radviliškį, Jasiškius, aplankomos kunigo Adomo ir jo brolio Jokūbo Šernų gimtos vietos, jų kapai. Skaitė pranešimus apie signatarą Jokūbą Šerną ir jo brolį kunigą Adomą Šerną, kaip apie reformatus – Nepriklausomos Lietuvos kūrėjus.

Aurelija su šeima kasmet organizuoja Vilniaus parapijos išvykas į gamtą – Buikų kaime įkurtoje jaukioje sodyboje sutikti ar palydėti gandrų, pasigrožėti levandų laukais, pasikaitinti pirtelėje, išsimaudyti srauniajame Merkyje.

Sveikindami AURELIJĄ, įžengusią į naują gyvenimo atkarpą, linkime neprarasti entuziazmo, jėgų, energijos, siekiant įgyvendinti vis naujas ir naujas idėjas, svajones!

Vilniaus reformatų žinių leidėjai

Teofilio Aleksandriečio (IV a.) pamokymas, kaip visada tinkamai panaudoti laiką

Svarstymai apie gera laiko panaudojimą niekada nesiliauja žmonių. Visų amžių žmonės, poetai, filosofai, tikintieji, Bažnyčios ganytojai bandė įminti žmogaus ir laiko sąveikos galimybes. Kaip teisingai elgtis su laiku, bei kaip suprasti ir

išgyventi skirtingus gyvenimo laikotarpius?

Karta dykumos motina Ama Teodora paklausė Teofilio Aleksandravičiaus* apie laiką:

„Klausiate, ką reiškia apaštalo žodžiai: *Išnaudokite laiką* (Kol 4, 5).

Šis pamokymas paaiškina mums, kaip visada tinkamai panaudoti laiką. Tarkim, dabartinis laikas tau labai įtemptas? Nuolankumu ir kantrybe paverskite jį savo sąjungininku ir juo pasinaudokite.

Ar tai gėdingas laikas? Paverskite jį sąjungininku susitaikydami – taip jį laimėsite. Visa, kas atsitinka prieš mūsų valią, gali mums panorėjus būti naudinga. Stenkimės išvelgti Dievo dovaną ir mokykimės atvirumo gyvenimui.“

Šiaulių bažnyčios *Tiesos žodis*
pastorė Anželika Krikštaponienė
2019 kovo 1 d. Iš www.ramioslankos.lt

* Arkivyskupas Teofilis Aleksandrietis (IV a.) – Timotiejaus I-ojo mokinys (IV a.), tarnavęs Aleksandrijoje konfliktiniu laikotarpiu, kai miesto populiacija pasidalino į dvi dideles grupes – naujai atsiradusią krikščionių ir pagonių grupę. Teofilis Aleksandrietis siejamas su Koptų tradicijos krikščionimis Egipte.

KVIEČIAME REGISTRUOTIS

į Evangelikų reformatų jaunimo stovyklą Papilyje,
kuri vyks liepos 21 - 25 dienomis
Papilio pagrindinėje mokykloje.
Dalyvių amžius: 14-18 metų.
Kaina: 75 eurai.

LERJ draugija *Radvila*

RENGINIAI

Vilniaus evangelikų reformatų
Parapijos namuose:
Pylimo 20-13

pirmadieniais ir antradieniais
18 val.

Biblijos studijos,
Veda Rima Lahayne

trečiadieniais 17.45 val.,
Reformatų choro Giesmė
repeticija,
vadovė Gražina Petrauskaitė

ketvirtadieniais 18 val.,
Heidelbergo katekizmo
studijos,
veda krt. Holger Lahayne

Kiekvieną paskutinį mėnesio
penktadienį, 18 val.,
Reformatų forumas:
paskaitos įvairiomis temomis

Vilniaus evangelikų reformatų parapija

I N F O R M A C I J A

I N F O R M A C I J A

I N F O R M A C I J A

Kovo 3 d. Kauno evangelikų reformatų bažnyčioje, sekmadienio pamaldose, dalyvavo karo kapelionai ir kariai evangelikai iš Vokietijos, Olandijos, Čekijos ir, aišku, Lietuvos. Kartu buvo šlovinamas VIEŠPATS, giedamos giesmės vokiškai, angliškai, lietuviškai ir net – itališkai. Po pamaldų visi džiugiai bendravo agapėje, o vėliau kariai apsilankė Kauno Karo muziejuje.

Kovo 7 d. pasirašyti paskutiniai priėmimo-perdavimo aktai ir Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia

bei Kauno evangelikų reformatų parapija, po 1940 metais sovietų įvykdytos nacionalizacijos, tapo pilna teisiais Kauno reformatų bažnyčios pastato Ožėškienės g. savininkais. Kauno bažnyčios raktus iš MRU dekanu prof. Sauliaus Greičiaus perdėmė Kauno evangelikų reformatų parapijos pirmininkas Žydrūnas Pavinskis.

Kovo 9 d. – Biržų miesto gimtadienis, šiais metais – jubiliejinis – sueina 430 metų, kaip, kunigaikščio Kristupo Radvilos Perkūno rūpesčiu,

Biržams buvo suteiktos Magdeburgo teisės – Biržai oficialiai tapo miestu. Ne valstybės valdovas, net ne kunigaikštystės valdytojas, bet Jo Šviesybė kunigaikštis Radvila tapo tiesioginiu miesto valdytoju, o pačių miestiečių išrinktas magistratas. Jo vedami dokumentai buvo biržiečių kruopščiai saugomi iki mūsų dienų, ir tik 2000 metais paskutiniai Slaptojo Biržų archyvo dokumentai buvo perduoti Sėlos muziejui. 1973 metais Biržų miesto archyvo dalis – seniausia ir vertingiausia – buvo atiduota į šandieninį Lietuvos nacionalinį muziejų.

*Paroda „Slaptasis Biržų miesto archyvas“,
skirta Magdeburgo teisių suteikimo
Biržams 430-osioms metinėms*

Seminaras apie VYRO IR MOTERS santykius

Balandžio 5-6 d. Vilniaus parapijos namuose vyks
video seminaras

Per juokus – į geresnę santuoką

Seminaras skirtas **visiems**, ypač tiems, kuriems yra aktuali vyro ir moters draugystė.

Tai nereiškia, jog seminaras skirtas tik **jaunoms poroms**.

Jis taip pat naudingas ir **esantiems santuokoje** trumpesnį bei ilgesnį laiką.

Taip pat naudingas ir toms poroms,

kurios gerai sutaria ir toms, kurių santykiai braška.

Paaugliams svarbu, kad sužinotų apie dalykus,

kuriuos dažnai sunku ar nejauku pasakoti tėvams.

O **vyresnio amžiaus žmonėms**, ypač senjorams, svarbu,

kad galėtų pamokyti savo vaikus bei vaikaičius.

Daugiau informacijos www.ref.lt

Sveikiname

*Jis prailgins Tavo dienas,
pridės Tau gyvenimo metų ir ramybės (Pat 3, 2).*

*Aktyvią parapijetę, buvusią seniūnę
OTILIJĄ MAŽUIKAITE-VAITKEVIČIENĖ,
kovo 1 d. sulaukusią garbingo 95-ojo Gimtadienio!*

Vilniaus ev. reformatų parapija

Sveikiname

parapijietes

*EDITĄ STAKIONYTĘ
50-ies metų Jubiliejaus proga!*

*AURELIJĄ ARLAUSKIENĘ
60-ojo Gimtadienio proga!*

*LILIJANĄ BALČIAUSKIENĘ
70-ojo Gimtadienio proga!*

*ELVYRĄ LEVULIENĘ
80-ojo Gimtadienio proga!*

*Linkime sveikatos, prasmingo gyvenimo,
nuolatinės VIEŠPATIES globos ir palaimos!*

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

LAIDA EVANGELIKAMS

KELIAS

**„LRT Plius“ kanalu
sekmadienį 8.30 val.,**

laidos kartojimas
penktadienį 18.00 val.

**Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538**

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944

www.klion.lt

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.p. dalija.gudliauskiene@gmail.com

Parėngė Dalija Gudliauskiene,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Damian Finer

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

**Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.**

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ JAUNIMO DRAUGIJA RADVILA

2019

liepos 27 - rugpjūčio 3 dienomis

Krikščioniška vaikų vasaros stovykla

Daugiau: www.radvila.lt